

Augusztus 11-én reggel az eget fenyegető felhők borították, lógott az eső lába. A fogyatkozás teljességi sávja iráába induló vonatokat mégis bizakodó emberek százai (ezrei?) lepték el; magam is köztük voltam. Fehérvár közelében eleredt az eső. Nemsokára azonban biztató jel tűnt föl a távoli felhők között: egy szivárványszínű fényfolt. Ellennap! Hamarosan az ellennap megnyúlt, valódi szivárvány lett belőle; kissé délebbre pedig megjelent a felhőkön az első rés, amelyen átmosolygott az ég kékje. Füreden ragyogó napsütés fogadott. Néhány lépéssel életet öntöttem elszibbadt végtagjaimba, és sietve ballagtam a kikötőbe. Ott várt a hajó, ahol — a Balaton közepén — előadást kell majd tartanom a fogyatkozásról.

Amikor az előadást elkezdtem, a Hold már beleharapott a napkorong szélébe. Előkerültek a védőszemüvegek, a jelenlévők egyre gyakrabban pislogtak a Nap felé. A Hold pedig haladt tovább. Lassan észrevehetően sötétebb lett, a levegő is hűlt egy kicsit. Néhány perccel a teljesség beállta előtt mindenki a fedélzetre csődült, izgatottan lesték a Napot. És minden úgy történt, ahogy előre elmondtuk, leírtuk... csak éppen sokkal, de sokkal szebb volt! A sarlónyi Nap mellett feltűnt a Vénusz, a fátyolfelhők félrevonultak. Másodperc-pontosan megérkezett a sötétség. Körös-körül a láthatáron aranyfény derengett, az égbolt, mint az ezüst, s a közepén a napkorona világított, gyöngyházfényű szálai alatt a rózsaszínű protuberanciák foszlányaival. A koronaszálak jól kivehetően kirajzolták a Nap mágneses terének indukcióvonalait, és még egy nagy korona-tranzienszt is észrevenni véltem. (A korona- tranziensek a fotoszférában bekövetkező változások, pl. napkitörések által okozott átmeneti rendellenességek a koronában.) Látcsővem segítségével még jobban lehetett gyönyörködni bennük. Észrevettünk néhány csillagot és bolygót, de az égbolt meglehetősen világos maradt. A keleti látóhatár fölött is láttam egy fényes csillag — talán az Arcturus — vörös lobogását (először a Marsnak néztem, de az ekkor még nem volt fenn), amely a hirtelen újra fölfénylő Nap ellenére néhány percig még látható maradt. Aztán eltűnt a csoda, s lassan visszatért a Nap fénye.

A fogyatkozást országszerte figyelő, hozzáértő amatőr csillagászok közül sokan megjegyezték beszámolójukban: a totalitás ideje sokkal rövidebbnek tűnt, mint várták. Pedig pontosan annyi volt, amennyinek előre jelezték; csak ilyenkor nagyon gyorsan telik az idő. Mindenkit meglepett, mennyire világos maradt az égbolt, és milyen kevés csillag vált láthatóvá. Ennek oka egyrészt az lehetett, hogy a naptevékenység maximumához közeledve a naplégkör sűrűbb tartományai nagyobb kiterjedésűek és fényesebbek voltak az átlagnál; ennek köszönhető, hogy olyan szép napkoronát és protuberanciákat láthattunk. Másrészt a Hold éppen csak eltakarta a Nap fotoszféráját, ezért is volt a totalitás időtartama rövid.

Nem minden hazánkfia nézte meg a jelenséget. Sokan beérték a pl. Budapesten látható részleges fogyatkozással. Hiba volt! Mindenki sajnálhatja, aki nem látta a teljes napfogyatkozást! Igaz, néhány év múlva Közép-Afrikából, majd Törökországból megfigyelhető lesz teljes napfogyatkozás, sőt talán az szebb is lesz mint a mostani, mert tovább fog tartani, és mélyebb lesz közben a sötétség is. De hazánkból e leírhatatlanul szép és érdekes égi színjáték legközelebb csak 2081-ben lesz látható.

Csaba György